

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Бодра Ю.А., здобувач вищої освіти

Тешнер І.С., здобувач вищої освіти

*Науковий керівник: Болдовська К.П., канд. екон. наук, доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Сучасні процеси глобалізації світового економічного розвитку, інтеграційні перетворення, загострення конкуренції у міжнародному середовищі й інші фактори спричинюють додатковий ризик під час інтернаціоналізації господарської діяльності підприємств порівняно з оперуванням на внутрішньому ринку.

Відмітимо, що специфіка прояву ризиків зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) пов'язана з тим, що підприємство, яке виконує операції на зовнішньому ринку, опиняється в новому, незнайомому для нього середовищі діяльності. При цьому кожний без винятку зарубіжний ринок має певні особливості, які необхідно враховувати.

Основними ризиками ЗЕД є такі: ризики, пов'язані з вибором країни здійснення зовнішньоекономічної операції (політичні і макроекономічні); ризики, пов'язані з вибором іноземного партнера; маркетингові (галузеві, інформаційні, інноваційні), валютні, комерційні, транспортні, митні тощо.

Серед основних причини, що збільшують ризик ЗЕД, які за ознакою можливості впливу з боку підприємства традиційно класифікуються на внутрішні і зовнішні, найчастіше виділяють: нестабільність економічних процесів у зарубіжних країнах і недостатність інформації про стан їх економіки, торговельне і валютне регулювання, нестабільність державної влади і неефективність проваджуваної нею економічної політики, особливості державного устрою і законодавства, різка поляризація інтересів різних соціальних груп, етнічні і регіональні проблеми, відсутність чітких цілей діяльності суб'єкта ЗЕД тощо.

Відтак, головною особливістю ризик-менеджменту ЗЕД є необхідність урахування різних середовищ діяльності.

Управління зовнішньоекономічними ризиками спрямоване на зменшення невизначеності у діяльності суб'єктів ЗЕД, розробку, прийняття більш точних планів ЗЕД, оптимізацію використання всіх видів ресурсів і, як результат, на підвищення стабільності й ефективності діяльності підприємства як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках.

Загальний концептуальний підхід до управління ризиком ЗЕД підприємства полягає у виявленні можливих ризикових наслідків угод; у розробці засобів, що запобігають чи зменшують розмір збитку від впливу неврахованих ризикових факторів і непередбачених обставин; реалізації такої системи адаптування підприємництва в зовнішньоекономічній сфері до ризиків, яка дозволяє нейтралізувати чи компенсувати негативні ймовірні результати.

В узагальненому вигляді процес управління ризиками ЗЕД передбачає такі етапи: ідентифікація ризиків і розробка стратегії управління ними; обґрунтування і вибір методів управління ризиками; контроль реалізації стратегії, підведення підсумків та оцінка результатів з управління ризиковими випадками. При цьому результати кожного етапу формують вихідні дані для наступних етапів, створюючи, у такий спосіб, систему ухвалення рішень зі зворотнім зв'язком. Така система забезпечує максимально ефективно досягнення зовнішньоекономічних цілей, оскільки одержані на кожному з етапів знання дозволяють коригувати не лише методи, але і самі цілі ризик-менеджменту.

Отже, за сучасних умов господарювання, які характеризуються політичною, економічною і соціальною нестабільністю багатьох економік, для ефективного менеджменту зовнішньоекономічних ризиків необхідно застосувати цілу низку методів, що своєю чергою, потребує розробки комплексного механізму ризик-менеджменту ЗЕД підприємства.